

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА АГРАРІЇВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

А.Ю. Абравіт

магістрант гр. Ф.м.-72, Сумський державний університет

О.В. Зайцев

к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів і підприємництва
Сумський державний університет

На сьогодні агропромисловий комплекс України є одним з найважливіших сфер вітчизняного господарювання, а його продукція становить значну частку експорту країни. Маючи на своїй території приблизно третину чорноземів світу країна має значний потенціал розвитку сільського господарства.

Однак, вкрай важка економічна ситуація в Україні багато в чому пов'язана з явними проблемами в аграрній сфері.

Основні проблеми в галузі сільського господарства спричинені:

- недостатньо розвинутою фінансово-кредитною системою держави;
- низьким рівнем матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств та брак коштів на його поліпшення;
- мало розвинений механізм оподаткування та довгострокового кредитування таких підприємств;
- слабкий рівень розвитку інфраструктури;
- інше.

Саме тому, підприємства у сфері сільського господарства потребують серйозної підтримки з боку держави. Державна підтримка має забезпечити сталий розвиток сільськогосподарських підприємств, що в свою чергу буде позитивно впливати на розвиток аграрної сфери економіки країни.

Державна підтримка аграріїв є основним механізмом реалізації державної політики в сфері сільського господарства, яка впроваджується шляхом створення сприятливих економічних, організаційно-правових та інших умов розвитку аграрного виробництва та забезпечується фінансовими і матеріальними ресурсами. Державна фінансова підтримка аграрних господарюючих суб'єктів здійснюється в таких формах:

1. Пряма форма державної фінансової підтримки. Дана форма проявляється в наданні бюджетних позик чи бюджетних асигнувань.

2. Непряма форма державної фінансової підтримки. Дана формою може виступати у вигляді надання податкових пільг [1, с. 802].

В Україні порядок отримання державної фінансової підтримки визначено відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України», постанови КМУ від 07.02.2018 № 106 «Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств», постанови КМУ від 07.02.2018 № 107 «Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки галузі тваринництва» [2, 3, 4].

Законом України «Про Державний бюджет України» щорічно визначають види державних цільових програм на підтримку підприємств агропромислового комплексу та суми видатків на їх здійснення.

В 2018 році в державному бюджеті передбачено понад 14,1 млрд. грн. на державну підтримку сільськогосподарських товаровиробників. Дана сума перевищує минулорічний показник, адже в 2017 році було виділено лише 9,5 млн. грн.

Так, на 2018 рік державним бюджетом передбачено такі цільові програми підтримки сільськогосподарських товаровиробників (Таблиця 1).

Таблиця 1 – Державні цільові програми підтримки сільськогосподарських товаровиробників на 2018 рік [складено автором на підставі 5]

№	Назва програми	Сутність програми
1	Фінансова підтримка заходів в АПК шляхом здешевлення кредитів	Сутність даної програми полягає в тому, що аграріям надаються кошти на часткову компенсацію відсоткової ставки за залученими кредитами в національній валюті.
2	Фінансова підтримка заходів в АПК	Дана програма направлена на зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, підвищення продуктивності в аграрній сфері, стимулювання розвитку аграрного ринку та забезпечення продовольчої безпеки. За даною програмою можливе використання бюджетних коштів в таких напрямках: <ol style="list-style-type: none"> 1. селекція в рослинництві та тваринництві; часткова компенсація вартості складної сільгосптехніки вітчизняного виробництва; 2. часткове відшкодування сільгосппідприємствам вартості будівництва та реконструкції тваринницьких ферм, а також комплексів і підприємств із виробництва комбікормів; 3. фінансування заходів із захисту, відтворення та підвищення родючості ґрунтів; 4. підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів; 5. часткове відшкодування вартості будівництва нових тепличних комплексів; 6. виплата субсидії на гектар посівів; 7. державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників шляхом здешевлення страхових платежів (премій).
3	Фінансова підтримка розвитку фермерського господарства	За даною програмою передбачено надання коштів фермерам як на поворотній так і на безповоротній основі. До речі в минулому році безповоротна фінансова допомога фермерам не надавалась. В 2018 році право на отримання безповоротної допомоги надається новоствореним фермерським господарствам в період становлення, фермерським господарствам з відокремленими садибами, а також фермерським господарствам що розташовані та здійснюють свою господарську діяльність на поліських територіях та в гірських населених пунктах. Надання коштів на поворотній основі можуть як подані вище фермери так і інші господарства, однак у розмірі що не перевищує 500 тис. грн.
4	Державна підтримка розвитку хмелярства, закладання молодих садів, виноградників та ягідників	Дана програма передбачає надання державної допомоги для сільських господарств будь-якої організаційно правової форми власності, що займаються виноградарством, садівництвом і хмелярством. Передбачено надання компенсації здійснених ними у поточному бюджетному році певного переліку витрат.
5	Державна підтримка тваринництва	Отримати кошти за даною програмою можуть сільські господарства – юридичні особи не залежно від форми власності. Кошти за цією програмою виділяються з метою розвитку галузі тваринництва та зростання її ефективності. Так, держава частково відшкодовує: <ol style="list-style-type: none"> 1. вартість закуплених для подальшого відтворення телиць, нетелей, корів вітчизняного походження та племінних телиць, нетелей, корів молочного, молочно-м'ясного і м'ясного напрямів продуктивності, племінних свинок та кнурців, племінних вівцематок, баранів, ярок; 2. процентну ставку за банківськими кредитами, залученими у національній валюті, для покриття витрат, пов'язаних із закупівлею молодняка сільськогосподарських тварин, обладнання для тваринницьких ферм і комплексів; 3. вартість будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів, доїльних залів та утворених на кооперативних засадах м'ясопереробних підприємств.
6	Фінансова підтримка сільськогосподарських товаровиробників	За даною програмою виділяється бюджетна дотація з метою розвитку сільського господарства та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції. В 2018 році на дану програму бюджетом виділено 945 млн. грн.
7	Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі на умовах фінансового лізингу	Програма направлена на забезпечення сільських господарств племінними нетелями та коровами, а також сільськогосподарською технікою та обладнанням вітчизняного виробництва. Кошти виділяють лише на поворотній основі.

Отже, державна підтримка агропромислового комплексу є важливим інструментом сталого розвитку держави та забезпечення її продовольчої безпеки. Безумовно позитивним моментом в даному році є суттєве зростання коштів на підтримку аграріїв. Однак в сучасних умовах питання організації фінансового забезпечення аграрного сектору економіки потребує нового підходу, вдосконалення розглянутих програм державної підтримки шляхом проведення активних заходів на рівні сільгоспідприємств, впровадження нових фінансово-кредитних структур.

Таким чином, аграрна політика держави має бути спрямована на забезпечення сталого та конкурентоспроможного агропромислового комплексу, а також на зростання фінансово-економічного потенціалу сільського господарства в Україні.

Література

1. Конєва І.І. Державна фінансова підтримка підприємств АПК: стан та стратегія розвитку. І.І. Конєва // Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. №14. С. 802–807. URL: Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/160.pdf>.

2. Про Державний бюджет України на 2018 рік: Закон України від 07 грудня 2017 р. № 2246-VIII [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2246-1>.

4. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств / Постанова КМУ від 7.02.2018 № 106 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-vik>.

3. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки галузі тваринництва / Постанова КМУ від 07.02.2018 № 107 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-vik>.

5. Державна підтримка сільського господарства: урядові програми 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sg.vn.ua/news/derzhavna-pidtrymka-sil'skogo-gospodarstva-uryadovi-programy-2018/>.

6. Зайцев, О.В. Фінансові проблеми світової економічної глобалізації / О.В. Зайцев, В.Ю. Бондаренко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 11-12 травня 2016 р.: у 2-х т. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. - Суми : СумДУ, 2016. - Т.1. - С. 145-147.

7. Михайлик, А.М. Податки та їх вплив на діяльність господарюючих суб'єктів / А.М. Михайлик; наук. кер. О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 388-389.

8. Косагова, І.М. Вплив глобалізації на економічну сферу України / І.М. Косагова, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.4. — С. 234-235.

9. Макарова, А. В. Взятися за гречку — пропало борошно... / А. В. Макарова, О. В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту, присвяченої дню науки в Україні, 18-22 квітня 2011 р. / Відп. за вип. А.Ю. Жулавський. — Суми : СумДУ, 2011. — Ч.3. — С. 31.

10. Снопченко, А.В. Стратегічні пріоритети державного регулювання розвитку малого бізнесу в Україні / А.В. Снопченко, В.В. Черв'як, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів та студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої дню науки в Україні (19-23 квітня 2010 р.) / Відп. за вип. А.Ю.Жулавський. — Суми : СумДУ, 2010. — Ч.IV. — С. 170-171.

Бібліографічний опис: Абравіт, А.Ю. Державна підтримка аграріїв як інструмент підвищення фінансово-інвестиційного потенціалу розвитку сільського господарства в Україні. [Текст] / А.Ю. Абравіт; наук. кер. О.В. Зайцев // Фінансування, інвестування та кредитування в Україні: проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці: збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 20 травня 2018р.: – Дніпро: ДДАЕУ, 2018. – Ч.2. – С. 228-230.